

A

abiotic (factor) = αβιοτικός (παράγων), ο. Αυτός που σχετίζεται με μη βιολογικά (φυσικά, χημικά, γεωλογικά) στοιχεία του οικοσυστήματος (↔ **biotic***).

abyssal = αβυσσαίος, ο. Αυτός που απαντά στο πιο βαθύ τμήμα του ωκεανού, κάτω από 2.000 μέτρα.

acclimatization = εγκλιματισμός, ο. Προσαρμοστική αντίδραση, που δίνει τη δυνατότητα σε έναν οργανισμό να αντέξει τις αλλαγές στο περιβάλλον* του.

acid = οξύ, το. Ουσία που, όταν διαλύεται σε νερό, διαχωρίζεται σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό σε ιόντα*. Συνήθως είναι διαβρωτικό και έχει pH* μικρότερο από 7.

acid deposition = όξινη απόθεση. Απόθεση οξέων ή χημικών ενώσεων που παράγουν οξέα πάνω στο έδαφος ή τους οργανισμούς.

acid precipitation = όξινη κατακρήμνιση. Όξινη βροχή ή χιόνι.

VI.

acid rain = όξινη βροχή. Βροχή που περιέχει οξέα. Τα οξέα αυτά σχηματίζονται στην ατμόσφαιρα* από τη μετατροπή του διοξειδίου του θείου* και οξειδίων του αζώτου* σε θειικό οξύ* και νιτρικό οξύ αντίστοιχα.

acid rock = όξινο πέτρωμα. Πυριγενές πέτρωμα που περιέχει περίπου 60% οξείδιο του πυριτίου.

acid soil = όξινο έδαφος. Έδαφος με pH* μικρότερο από 7.

acid, humic = χουμικό οξύ. Ευρύ φάσμα οργανικών οξέων που προκύπτουν από την αποσύνθεση οργανικής ύλης* στο έδαφος. ⇒ **humus**

acidophilous = οξινόφιλος, ο. Οργανισμός* που ευδοκίμει σε όξινα περιβάλλοντα.

acids, organic ⇒ **organic acids**

acrotelm = ακρότελμα, το. Το ανώτατο στρώμα ενός τυρφώνα*, όπου η οργανική ύλη* αποσυντίθεται με αερόβιες* διεργασίες.

actinids = ακτινίδες, οι. Ομάδα στοιχείων με ατομικούς αριθμούς από 89 έως 103, συμπεριλαμβανομένου του ουρανίου και του πλουτωνίου.

acute = οξύς, ο. Διεργασία που φτάνει σε ταχεία κρίση (↔

chronic*).

adaptation = προσαρμογή, η. Διεργασία (ή τελική κατάσταση) εναρμόνισης ενός οργανισμού με τις λειτουργίες του περιβάλλοντος*.

adaptive breakthrough = προσαρμοστικό επίτευγμα. Σημαντική εξελικτική μεταβολή μέσω μιας ιδιαίτερης προσαρμογής*, που επιτρέπει σε ένα πληθυσμό* να κινηθεί από μια ζώνη προσαρμογής σε άλλη. Στην πιο ακραία τους μορφή, τέτοιου είδους μετακινήσεις μπορεί να είναι από το νερό στην ξηρά ή από την ξηρά στον αέρα.

adaptive pathway = προσαρμοστική πορεία· διαδρομή, η. Μια σειρά από μικρά προσαρμοστικά βήματα που οδηγεί από μια ζώνη προσαρμογής* σε μια άλλη.

adaptive radiation = προσαρμοστική διαφοροποίηση. Διαφοροποίηση μιας κυρίαρχης εξελικτικής ομάδας σε ένα μεγάλο αριθμό θυγατρικών τύπων, προσαρμοσμένων σε πιο περιοριστικούς τρόπους ζωής μέσα στην κλίμακα της ευρύτερης ομάδας.

adaptive threshold = κατώφλι προσαρμογής. Το όριο που επιβάλλεται στην προσαρμογή μιας ταξινομικής ομάδας, μέσα σε μια συγκεκριμένη ζώνη προσαρμογής*.

adaptive type = προσαρμοστικός τύπος. Πληθυσμός* ή ταξι-

νομική ομάδα* με χαρακτηριστικά προσαρμοστικά γνωρίσματα, που αφορούν σε ένα συγκεκριμένο ενδιαίτημα* ή τρόπο ζωής.

adaptive value = προσαρμοστική αξία. Το σύνολο των γενετικών πλεονεκτημάτων, που καθορίζει την ικανότητα ενός οργανισμού ή γενότυπου να επιβιώσει και να αναπαραχθεί σε ένα δεδομένο περιβάλλον*.

adaptive zone ⇒ **zone, adaptive**

aerobic = αερόβιος ο. Αυτός που ζει ή λαμβάνει χώρα παρουσία οξυγόνου (≠ **anaerobic***).

aeropalynology = αεροπαλυνολογία, η. Η μελέτη των κόκκων γύρης και σπορίων στην ατμόσφαιρα.

aerophyte = αερόφυτο, το (≠ **hydrophyte***).

aerosol = αεροζόλ, αερόλυμα, το. Κολλοειδής ουσία, φυσική ή τεχνητή, που αιωρείται στον αέρα εξαιτίας της πολύ αργής πτώσης των σωματιδίων της.

aesthetic forest ⇒ **forest, aesthetic**

aesthetic nuisance ⇒ **nuisance, aesthetic**

aesthetic pollution ⇒ **pollution, aesthetic**

aestivation = θερινή νάρκη. Κατάσταση στην οποία περιπίπτουν μερικά ζώα σε συνθήκες ξηρασίας και υψηλών θερ-

μοκρασιών.

afforestation = δάσωση, η. Διαδικασία δημιουργίας δάσους (φυσική ή τεχνητή).

agar = άγαρ, το. Σύνθετη ζελατινώδης ουσία που εξάγεται από ορισμένα θαλάσσια φύκη* (αγαρόφυτα).

aggressive behaviour ⇒ **behaviour, aggressive**

agricultural discharges/runoff = γεωργικές απορροές. Λιπάσματα* και γεωργικά φάρμακα, όπως παρασιτοκτόνα*, εντομοκτόνα*, ζιζανιοκτόνα* κ.λπ., που διαφεύγουν από γεωργικές καλλιέργειες και εισέρχονται στα υδατικά οικοσυστήματα* με αποτέλεσμα τη ρύπανσή* τους.

agroforestry = αγροδασοκομία, η· αγροδασοπονία, η. Σύστημα παράλληλης αγροκαλλιέργειας και δασοπονίας στους τροπικούς. Περιλαμβάνει εναλλασσόμενα τμήματα καλλιέργειας δέντρων και αγροτικών προϊόντων. Εξασφαλίζει την παραγωγή τροφίμων και προστασία από τη διάβρωση και την υποβάθμιση του εδάφους.

agrometeorology = αγρομετεωρολογία, η. Επιστημονικός κλάδος που ερευνά τη σχέση μεταξύ επιφανειακών στρωμάτων της ατμόσφαιρας και εδάφους, καθώς και την επίδρασή της στη γεωργία.

air pollution ⇒ **pollution, air**

air quality = ποιότητα του αέρα. Όρος που αναφέρεται συνήθως στη συγκέντρωση ρύπων* στον αέρα.

alarm response = αντίδραση συναγερμού. Προειδοποιητικά σήματα που εκπέμπει ένα ζώο προς άλλα, σε σχέση με ενδεχόμενο κίνδυνο*.

alarm substance = ουσία συναγερμού. Ουσία που απελευθερώνεται από το σώμα ενός ζώου που βρίσκεται σε (ή αντιλαμβάνεται) κίνδυνο και προειδοποιεί τα άλλα ζώα ώστε να προφυλαχθούν.

aldehydes = αλδεΐδες, οι. Οργανικές ενώσεις που χρησιμοποιούνται ευρέως στη βιομηχανία χρωμάτων. Είναι γνωστές ως ρύποι*, επειδή έχουν δυσάρεστη οσμή και ερεθίζουν μύτη και μάτια. Πολλές αλδεΐδες είναι τοξικές.

aldrin = αλντρίν, το. Γεωργικό εντομοκτόνο* που αποτελεί σημαντικό ρύπο* λόγω του ότι βιοσυσσωρεύεται* και μπορεί να προκαλέσει καρκίνο.

algae = φύκη, τα (τα μονοκύτταρα ονομάζονται άλγη). Κατώτεροι φωτοσυνθέτοντες φυτικοί οργανισμοί, χωρίς διαφοροποιημένους ιστούς (θαλλόφυτα). Οι περισσότεροι είναι υδρόβιοι.

algae, blue-green = κυανοφύκη, κυανόφυτα, τα. Τα πλέον πρωτόγονα από τα φύκη. Δεν έχουν πυρήνα (προκαρυώ-

τες) και συγγενεύουν με τα βακτήρια*. (⇔ **cyanophyta***)

algae, brown = φαιοφύκη, φαιόφυτα, τα. Φύκη που διαθέτουν φαιοχρωστικές ουσίες. (⇔ **phaeophyta***)

algae, green = χλωροφύκη, χλωρόφυτα, τα. Φύκη που διαθέτουν μόνο χλωροφύλλη*. (⇔ **chlorophyta***)

algae, red = ροδοφύκη, ροδόφυτα, τα. Φύκη που διαθέτουν ροδοχρωστικές ουσίες. (⇔ **rhodophyta***)

algae/algal bloom = πληθυσμιακή έκρηξη φυκών. Σε υπερβολικό βαθμό μπορεί να προκαλέσει το φαινόμενο της «ερυθράς παλίρροιας» (**red tide***).

alien, species ⇒ **species, alien**

alkaline = αλκαλικός, ο. Ουσία με pH μεγαλύτερο από 7. Ουδετεροποιεί τα οξέα*.

alkalinity = αλκαλικότητα, η. Η ικανότητα του υδατικού διαλύματος να ουδετεροποιεί οξέα*.

allopatric = αλλοπάτριος, ο. Αναφέρεται σε συγγενικά είδη ή πληθυσμούς* που διαβιούν σε ενδιαιτήματα* διαφορετικών γεωγραφικών τόπων και δεν συνυπάρχουν σε φυσικές συνθήκες.

allopatric speciation = αλλοπάτριος ειδογένεση, η. Η δημιουργία νέων ειδών προερχομένων από προγονικά είδη, που

χωρίστηκαν γεωγραφικά και δέχτηκαν διαφορετικές περιβαλλοντικές επιδράσεις.

allopatry = αλλοπατρία, η. Η εμφάνιση συγγενικών ειδών ή πληθυσμών σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές.

alluvial = αλλουβιακός, προσχωσιγενής, προσχωματικός, ο. Ο δημιουργούμενος από προσχώσεις.

alluvial plane = αλουβιακό πεδίο, το. Περιοχή στον κάτω ρου των ποταμών που σχηματίζεται από προσχώσεις.

alocline = αλοκλίνη, η· αλοκλινές, το. Στρώμα των θαλασσιών υδάτων στο οποίο η αλατότητα* μεταβάλλεται απότομα σε σχέση με το βάθος.

alpha-particle = σωματίδιο άλφα. Θετικά φορτισμένο σωματίδιο, αποτελούμενο από δύο πρωτόνια και δύο νετρόνια.

alpha-radiation = ακτινοβολία άλφα. Ραδιενεργός ακτινοβολία που προκύπτει από την εκπομπή σωματιδίων άλφα*, κατά τη διάρκεια μιας πυρηνικής αντίδρασης. Προκαλεί υψηλό ιονισμό*.

alpine (zone) = αλπική (ζώνη), η. Ζώνη των βουνών, η οποία βρίσκεται σε μεγάλο υψόμετρο, πάνω από το οποίο δεν μπορούν να αναπτυχθούν δέντρα, παρά μόνο χαμηλή ή ποώδης βλάστηση.

ammoniacal nitrogen ⇒ **nitrogen, ammoniacal**